

חובב וקסלר - הסוכנות היהודית - מרחב הנגב - מדריך מטעים אזורי.

אמנון הופמן - מושב עידן.

תקציר

באזור הערבה נטועים כ- 1,200 דונם מנגו. השטח הנטוע מתחלק בין 10 ישובים ומאופיין בו אריאביליות רבה של תנאי הגידול בין המטעים השונים: מיקרואקלים (טמפרטורה, לחות, התאדות), קרקע (מרקם, גיר, כושר תאחיזה) ואיכות מי ההשקיה. היבול המתקבל אינו גבוה בדר"כ והוא מושפע מגורמים רבים. בין הגורמים - חנטה לקוייה ונשירת חנטים וכן גורמי מליחות, נזקי רוחות ונזקי קרינה (מכות שמש) המאפיינים את הגידול בערבה. הפרי מבשיל, על פי רוב, בין השבוע השני של יוני לסוף יולי ומשווק בדר"כ לשוק המקומי. בתקופה זו יש לערבה יתרון יחסי על פני אזורי גידול אחרים בארץ, אשר הראשון שבהם (עמק הירדן) מתחיל לשווק בדרך כלל החל מהשבוע השלישי של יולי.

מטרות התצפית:

א. הקדמת ההבשלה.

ב. הקטנת נזקי קרינה, רוחות ומליחות כתוצאה מכל אלו - הגדלת היבול

ושיפור איכותו.

נבחנה השפעת כיסוי בפוליאאתילן על החשת ההבשלה ומדדי פרי שונים. תגובת שני הזנים לכיסוי הפלסטיק היתה דומה במספר מדדים (אחוז חנטה, קצב התקדמות הפריחה, פיזור הקטיף, מספר פירות בממוצע לתפרחת) ושונה באחרים (יבול, גודל פרי). אחוז החנטה הראשונית בחממה, גבוה לאין שעור מאשר בשטח הפתוח כמעט לכל אורך עונת הפריחה. אחוז חנטה גבוה הינו תנאי הכרחי, אך לא יחידי, להבטחת יבול סביר.

הבדלי עוצמת הפריחה בין שני הטיפולים בלטו בעיקר בשלושת השבועות הראשונים של הפריחה. בתקופה זו היתה עיקר הפריחה בעצי החממה ושם גם נצפתה פעילות דבורים חזקה יותר. שילוב שני גורמים : פעילות דבורים (ואולי גם חרקים נוספים) וטמפרטורת מינימום גבוהה בכ- 1 עד 4 מ.צ., השפיעו כנראה על אחוזי חנטה גבוהים יותר ויבול סופי כבד יותר בחממה. תמונת המצב שהתקבלה בזן היידן תאמה תאור זה בתוצאות אחוזי החנטה, קצב התקדמות הפריחה ועצמתה, פעילות הדבורים והטמפרטורה המינימלית הממוצעת, אולם נבדלה במדד החשוב ביותר - יבול החממה היה נמוך יותר מאשר השטח הפתוח.

סינון חלק מקרינת השמש ע"י הפוליאאתילן השפיע על שני מדדים :

- א. הקטנת נזקי קרינה (מכות שמש).
 - ב. החלשה מועטה של רמת צבעוניות הפרי.
- הקטנת נזקי הרוחות קשורה אף היא בשיפור הפוריות הכללית בחממה, אם כי מדד זה לא נבדק כמותית.
- תגובת שני הזנים במשקל הפרי הממוצע נבדלה אף היא כאשר השפעה חיובית לכיסוי פלסטיק על גודל פרי התקבלה בעיקר בזן טומי.

תודה לדליה איזנשטיין מהפקולטה לחקלאות על עבודת המעבדה.